

Robuustheid nieuw in bovenbalk

Frame richtpunt voor exterieurfokkers, robuustheid voor fokkers van boerenkoe

Met ingang van 2007 verschijnt het bovenbalkkenmerk robuustheid op het keuringsrapport. Dat naar wens van de praktijk. Melkveehouders willen een bredere koe met meer conditie. Unicum is dat robuustheid een 'composite' is, dus rechtstreeks berekend uit onderbalkkenmerken.

De tweespalt tussen exterieurfokkers en commerciële melkveehouders groeit. Wil de exterieurfokker een grote, stijlvolle en open koe, de commerciële boer wil bovenal een robuuste koe die tegen een stootje kan en op een gezonde manier een hoge levensproductie bereikt. Om veehouders in beide segmenten goed te bedienen introduceren CR Delta en VRV met ingang van januari 2007 het nieuwe bovenbalkkenmerk 'robuustheid', internationaal het beste te vergelijken met 'dairy strength'.

Robuustheid zal vooral de commerciële melkveehouders – waartoe CR Delta en VRV tachtig procent van de melkveehouders rekent – aanspreken. Voor de exterieurfokkers blijft het al bestaande kenmerk 'frame' een belangrijk ijkpunt. 'Bij exterieurfokkers, zo'n tien procent van de veehouders, heeft een grote, mooie koe emotionele en financiële waarde', zegt Arie Hamoen, hoofdinspecteur NRS. 'Meedoen aan keuringen is voor hen belangrijk en via de afzet van fokvee halen ze extra omzet.'

Het kenmerk 'type' zal in januari uit de hoofdbalk verdwijnen. De reden daarvoor is dat de score voor type onvoldoende onderscheidend is van frame. Het beoordelen van type voegt dus nauwelijks iets toe en dat is ook de reden dat de NVO – verantwoordelijk voor de fokwaardeschatting – eind 2005 besloot om geen fokwaarde type voor stieren te introduceren.

Over de invoering van robuustheid bij de bedrijfsinspectie is de NVO aanmerkelijk enthousiaster. Tijdens een recente vergadering besloot NVO om in navolging daarvan ook voor stieren een fokwaarde robuustheid te introduceren.

Dat betekent dat met ingang van de eerste indexdraai in 2007 een fokstier fokwaarden heeft voor de huidige hoofdbalkkenmerken frame, uier, benen en totaal exterieur en – dus nieuw – robuustheid.

Bredere koe met meer conditie

Wat opvalt aan robuustheid is dat de score afgeleid wordt uit een aantal onderbalkkenmerken en dus een zogenaamde 'composite' is. Dat is volledig anders dan wat in Nederland en Vlaanderen gebruikelijk is. De werkwijze is nu dat inspecteurs eerst de lineaire kenmerken scoren (op een schaal van 1 tot en met 9) en daarna de koe op de hoofdonderdelen waarden (op een schaal van 70 tot 95). Voor uier, benen en frame blijft dat zo. De score voor robuustheid berekent de inspecteur straks via zijn handterminal rechtstreeks uit de onderbalkscores voor inhoud, voorhand, conditiescore en kruisbreedte.

'Met de keuze voor deze vier onderbalkkenmerken krijgt robuustheid een directe link met levensduur', zegt Arie Hamoen. 'Zowel inhoud, voorhand en conditiescore als kruisbreedte zijn van grote invloed op de levensduur van koeien. Alle vier de kenmerken zijn optimumkenmerken. We weten uit afvoergegevens dat koeien die hiervoor een 5 scoren de meeste overlevingskansen hebben.' Toch zullen niet de koeien met de gemiddelde score van 5 het hoogste cijfer voor robuustheid krijgen. 'Nee, score 6 zal als de ideale score gelden. Dat om aan te sluiten bij de wens in de praktijk. Melkveehouders hebben immers tijdens discussies over het fokdoel aangegeven een boerenkoe te willen. Die is iets

Arie Hamoen: 'Robuustheid heeft een directe link met levensduur'

zwaarder, breder en heeft meer conditie dan de huidige gemiddelde koe.'

De rechtstreekse berekening van robuustheid uit de onderbalkkenmerken betekent dat het scoren van de onderbalk voor de inspecteur nauwer luistert dan ooit tevoren, zegt Arie Hamoen. Dat op termijn de volledige hoofdbalk berekend wordt uit de onderbalk (dus allemaal 'composites') kan hij niet uitsluiten. 'In landen als Canada en Denemarken werkt men al op deze manier. Wij zijn zover nog niet, want een nadeel van composites is dat je meer onderbalkkenmerken moet gaan scoren. En op nog meer cijfers zitten boeren niet te wachten. De praktijk moet er een goed gevoel bij krijgen. Dat goede gevoel zal alleen ontstaan als de koe die de boer hoog waardeert vanwege haar robuustheid, ook die hoge score voor robuustheid krijgt.'

Robuustheid wordt, net als bij type het geval was, in de bovenbalk ingewogen voor tien procent. Uier en benen tellen ieder voor 35 procent mee, frame voor 20 procent.

Verschillen niet overdrijven

Of het zal lukken om met de introductie van robuustheid een brug te slaan tussen de fokkers van showkoeien en boerenkoeien moet blijken. Vooral op keuringen zal het met de nieuwe hoofdbalk in het achterhoofd lastig zijn om een lijn uit te zetten. Hamoen: 'Wie de fokveedagen volgt, heeft denk ik al kunnen

constateren dat niet alle juryleden op dezelfde lijn zitten. Misschien dat we daarom opnieuw jurydagen in moeten voeren.'

Lastig of niet, het zoeken naar de grootste gemene deler is in zijn optiek iets wat een stamboek als NRS na moet stre-

ven. 'Al wil je tegelijkertijd ook dat er ruimte blijft voor de extremen. De diversiteit in fokkerijopvattingen is een waardevol iets', vindt Hamoen, die de verschillen niet groter wil maken dan ze zijn. 'Nee, we moeten de verschillen tussen exterieurfokkers en commerciële

melkveehouders niet overdrijven. Kijk naar de NRM van dit jaar. Welke boer wil de NRM-kampioenen als de zwartbonte Millennium en de roodbonte Flora niet op stal?'

Bert de Lange

Hoe ziet de vaars eruit die hoog scoort voor robuustheid?

J&G Lena 63 scoort 87 voor robuustheid omdat ze de gewenste optimumscores voor inhoud, voorhand, kruisbreedte en conditiescore dicht benadert

Welke vaarzen zullen hoog gaan scoren voor robuustheid? Een goed rolmodel is J&G Lena 63 van Jan Hoegen uit Garderen. De met 88 punten ingeschreven vaars vertegenwoordigde Nederland tijdens het EK in Oldenburg. Uitgangspunt voor de berekening van robuustheid zijn de

scores van vier onderbalkkenmerken, te weten voorhand, inhoud, kruisbreedte en conditiescore. Op het onderdeel voorhand scoort Lena de optimale 6 (in de bandbreedte van 1 tot 9), voor inhoud een 7 (dus iets meer dan gewenst), voor conditiescore een 6 (optimaal) en voor kruisbreedte

een 4 (smaller dan gewenst). Op grond van deze scores rolt er een waardering uit van 87 punten voor robuustheid. Arie Hamoen: 'Vaarzen die hoog scoren voor robuustheid, zullen minder openheid tonen dan we gewend waren. Kijk maar naar Lena. Vooral de smallere, diepe vaarzen

zullen relatief laag gaan scoren.' Is Hamoen niet bang dat de dikke, propperige vaarzen (te) hoog gaan scoren? 'Nee, die vaarzen zullen vaak ronde ribben hebben en daardoor een 1 of 2 krijgen voor inhoud. En dat wordt net zo goed afgestraft als die vaars met te veel inhoud die dus een 9 scoort.'